

(дотримуватися вимог щодо підготовки та структурування кейсу; підготовки методичних матеріалів для викладачів та студентів щодо опрацювання ситуації; дотримання технології аналізу кейсів);

- Формування позитивної мотивації студентів до вивчення педагогіки.

- Забезпечення інтегративного підходу (чіткий зв'язок теорії із практикою).

- Застосування методів активного навчання (ігри, дискусії, тренінги – як складова частина кейс-технології та безпосередньо кейс-

стаді як ефективний метод активізації пізнавальної діяльності студентів, що прекрасно демонструє зв'язок теорії із практикою).

- Гнучке організаційно-методичне забезпечення процесу навчання.

- Можливість самостійного попереднього опрацювання матеріалу студентами та слухачами.

- Відкритий доступ до потрібних інформаційних джерел, наявність достатньої інформаційної бази.

Список використаних джерел:

1. Манько В.М. Дидактичні умови формування у студентів професійно-пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін. Соціалізація особистості: зб. наук. пр. Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. К.: Логос, 2000. Вип. 2. С. 153-161.
2. Слостенин В.А., Исаев И. Ф., Мищенко А. И., Шиянов Е.Н. Педагогика: учеб. пособ. для студ. пед. учеб. завед. М.: Школьная Пресса, 2002. С. 434.
3. Михнюк М.І. Теоретичні і методичні основи розвитку професійної культури викладачів спеціальних дисциплін будівельного профілю: Дис... д-ра пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. К. 2016. С. 232.
4. Максимчук Л.В. Педагогічні умови застосування інтерактивних технологій у підготовці майбутніх економістів-міжнародників. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України: електронне фахове видання. №1. 2012. С. 23-29.
5. Дерев'яно О.В. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх гірничих інженерів в процесі навчання фахових дисциплін. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2013. Випуск 5.
6. Андрощук І. Педагогічні умови підготовки майбутніх вчителів трудового навчання і технологій до педагогічної взаємодії. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. №13. 2017. С 102-108.
7. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи. URL: http://pidruchniki.com/19930625/pedagogika/tehnologiyi_metodi_navchannya_suchasniy_vischiy_shkoli, (дата звернення 11.11.17).

УДК 378.096

АНАЛІЗ СТАНУ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ХІМІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Раскола Л.А. – к.х.н, доцент

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Сьогодні хімія є однією з найважливіших галузей сучасного природознавства, що спрямована на реалізацію й досягнення певних результатів фундаментальних та прикладних наукових досліджень в різних її галузях. Розвиток економіки, модернізація та інновації на підприємствах хімічної промисловості потребують забезпечення високоякісної підготовки хіміків на різних освітніх рівнях.

Ю. Холін, О. Калугин висвітлили основні проблеми системи вищої освіти і, зокрема, підготовки хіміків в класичних університетах, а саме - падіння соціального статусу вченого та викладача, престижу природничих та інженерних спеціальностей, зростання числа вузів, які готують хіміків не маючи необхідної матеріально-технічної бази, недосконалість фінансування науки в

університетах та ін. [2].

Аналізуючи проблеми підготовки хіміків в класичних університетах, дослідники зазначають, що ще у 2007 році державне замовлення на підготовку спеціалістів за такими напрямками як право, бізнес, гуманітарні науки було значно більше, ніж за природничими, а їх відсоток у загальному наборі складав майже 60%, в той час, коли частка природничих спеціальностей в загальному наборі дорівнювала всього 5,7% [2]. Аналіз динаміки обсягу державного замовлення в Україні за період з 2015 по 2017 рік (таблиця 1) свідчить, що за минулий період ситуація істотно не змінилась: не зважаючи на загальну тенденцію зменшення обсягів державного замовлення за всіма спеціальностями, кількість бюджетних місць на спеціальностях право, менеджмент,

економіка значно більша, ніж на природничими спеціальностями. У 2015 році за спеціальністю «Хімія» обсяг держзамовлення складав 780 місць, у 2016 році він зменшився до 450 місць або 42,31%, у 2017 році було виділено 375 бюджетних місць, тобто їх кількість у порівнянні з 2016 роком скоротилася на 16,7%, а з 2017 роком – на

51,92%. Аналогічна ситуація спостерігається і з іншими природничими спеціальностями. Така тенденція, враховуючи низький престиж природничих спеціальностей серед абітурієнтів, може згодом призвести до втрати здатності природничої, і зокрема хімічної, освіти до самовідтворення.

Таблиця 1

Динаміка обсягу державного замовлення за природничими і гуманітарними спеціальностями

напрямок підготовки/спеціальність	2015	2016	2017	зміни порівняно з 2015 р.		зміни порівняно з 2016 р.	
				кількість	%	кількість	%
хімія	780	450	375	↓405	51,92	↓75	16,67
фізика та астрономія	930	270	300	↓630	67,74	↑30	11,11
біологія	1300	700	585	↓715	55,00	↓115	16,43
науки про землю	300	550	510	↑250	83,33	↓40	7,27
географія	650	-	100	↓550	84,62	-	-
право	5995	6720	5597	↓398	6,639	↓1123	16,71
менеджмент	2360	2102	1498	↓862	36,53	↓604	28,73
економіка	-	1975	1397	-	-	↓578	29,26

Джерело: Інформаційна система «Конкурс» Міністерства освіти і науки України, власні розрахунки [1].

У 2015 році Постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266 був введений в дію новий перелік галузей знань та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, згідно якого в галузі знань 01 «Освіта/педагогіка» з'являється нова спеціальність 014 «Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)». Після введення в дію цього переліку кожен ЗВО мав визначитися: готувати бакалаврів і магістрів за відповідною спеціальністю або за спеціальністю 014 «Середня освіта (за

предметною спеціалізацією)», або поділити ліцензійний обсяг між двома спеціальностями.

До введення в дію нового переліку спеціальностей 2015 року в Україні бакалаврів за напрямом 6.040101 «Хімія» готували 33 ЗВО, після введення в дію нового переліку спеціальностей у 2016 році бакалаврів за спеціальністю 102 «Хімія» стали готувати всього 20 ЗВО, а за спеціальністю 014.06 «Середня освіта (хімія)» – 21 ЗВО (тобто деякі ЗВО здійснюють підготовку за 2-а спеціальностями) (див. таблицю2).

Таблиця 2

Кількість ЗВО, що здійснюють підготовку за спеціальностями 102 «Хімія» та 014.06 «Середня освіта (хімія)»

Спеціальність	Всього ЗВО	Університети	Педагогічні університети
102 «Хімія»	12	12	
102 «Хімія»+014.06 «Середня освіта (хімія)»	11	7	4
014.06 «Середня освіта (хімія)»	10	2	8
Усього	33	21	12

Джерело: Інформаційна система «Конкурс» Міністерства освіти і науки України, власні розрахунки [1].

Такий розподіл, на нашу думку, зменшує можливості працевлаштування випускників хімічних факультетів і може стати ще одним, додатковим фактором зниження привабливості

отримання вищої хімічної освіти. Отже, сьогодні ми можемо констатувати наявність тенденцій, що можуть мати негативні наслідки для розвитку вищої хімічної освіти. Це актуалізує потребу у

всебічному та комплексному визначенні причин та факторів впливу на її стан з метою визначення

шляхів досягнення позитивної динаміки рівня якості вищої хімічної освіти.

Список використаних джерел:

1. Інформаційна система «Конкурс» Міністерства освіти і науки України. – Режим доступу: <http://www.vstup.info>
2. Холин Ю. В. Подготовка химиков в классических университетах в контексте реформирования системы высшего образования Украины / Ю.В. Холин, О.Н. Калугин // Європейська інтеграція вищої освіти України у контексті Болонського процесу. Теоретичний та науково-методичний часопис «Вища освіта України». – 2012. – Т. 2, № 3 (додаток 2). – С. 9-13.

УДК 376:37.015.4

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНОГО УСТРОЮ

Капура О.М. – к.філ.н., викладач, спеціаліст вищої категорії
Вінницький коледж економіки та підприємництва ТНЕУ

Розвиток сучасного суспільства детермінує повагу до людського розмаїття, встановлення принципів солідарності та безпеки, що забезпечує захист та повне інтегрування у соціум усіх верств населення, перш за все – осіб з обмеженими можливостями здоров'я. це зумовлено визначенням головної мети соціального розвитку – створення «суспільства для всіх». В основу такого інтегрування покладено концепцію цілісного підходу, яка відкриває шлях до реалізації прав і можливостей для кожної людини, насамперед, передбачає рівний доступ до здобуття якісної освіти. Принцип доступності зумовлює перенесення акцентів з медичних аспектів інвалідності, піклування про осіб з психофізичними порушеннями, захисту та надання їм допомоги в адаптації до навколишнього середовища на реформування самого соціуму, де особа з психофізичними порушеннями має змогу задовольнити свої потреби, перш за все, потребу здобути якісну освіту. Якісна освіта передбачає задоволення особливих освітніх потреб кожного індивіда, в тому числі й з порушеннями психофізичного розвитку, без відриву такої особи від звичного соціального оточення, сім'ї, друзів. Ця доступність та задоволення особливих освітніх потреб осіб з порушеннями психофізичного розвитку стали наріжним каменем інклюзивної освіти, освітньої системи, що базується на принципі забезпечення основного права дітей навчатися в загальноосвітньому закладі за місцем проживання із відповідним психолого-педагогічним супроводом та корекційно-реабілітаційною підтримкою.

«Освіта має надаватися в межах можливого, у загальноосвітніх школах, без будь-якого вияву дискримінації стосовно дітей та дорослих інвалідів». – Така офіційна позиція європейської спільноти була висловлена

ЮНЕСКО, Комісією з прав людини. «Оскільки у більшості випадків інвалідність сама по собі не є перешкодою, дискримінація – ось що перешкоджає дитині отримати освіту в загальній системі» [2, с.34].

В еволюції стосунків суспільства і держави до осіб з відхиленнями в розвитку виділятися п'ять періодів, які охоплюють часовий проміжок у дві з половиною тисячі років – шлях від ненависті й агресії до прийняття, партнерства та інтеграції осіб з обмеженими психофізичними можливостями.

Починаючи з 90-х років ХХ століття провідною моделлю сучасних суспільно-соціальних стосунків стосовно осіб з обмеженими можливостями, зокрема, неповносправних дітей, визначено інклюзію, яка ґрунтується на визнанні та повазі індивідуальних людських відмінностей і передбачає збереження відносної автономії кожної суспільно-соціальної групи. Основоположним в інклюзивних підходах є те, що не особистість має прилаштуватися до суспільних, соціальних, економічних стосунків, а навпаки – суспільство має створити умови для задоволення особливих потреб кожної особистості. В центрі уваги цієї моделі суспільної поведінки є: автономність; участь у суспільній діяльності; створення системи соціальних зв'язків; прийняття суспільством усіх без обмежень, кожної особистості. Інклюзивна освіта, на думку одного з провідних нідерландських дослідників К. Рейсвейка, сприятиме: розвитку здібностей дитини; визнанню того, що нормальний розвиток не є загальноприйнятною «нормою»; задоволенню особливих потреб; створенню системи підтримки; функціональному підходу до лікування та навчання; участі батьків у лікуванні та навчанні їхніх дітей.

Інклюзія – це політика та процес, який дає змогу всім дітям брати участь у всіх